

кримінального судочинства. 2015. № 3. С. 174–184 (дата звернення: 05.08.2022).

2. Пукас Д., Калашник О., Кочемировська О., Цюман Т. Методичні рекомендації щодо опитування дітей, що стали свідками та/або жертвами насильства, а також вчинили насильство: Метод. посіб. ФОП Клименко, 2015. – 114 с. (дата звернення: 05.08.2022).

3. Про затвердження Інструкції з організації роботи підрозділів кримінальної міліції у справах дітей : наказ МВС України від 19.12.2012р. № 1176. Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0121-13#Text> (дата звернення: 05.08.2022).

4. Вознюк А.А., Андросюк В. Г., Копан О. В., Єременко С.А., Мельник В. І. Організаційне забезпечення проведення окремих слідчих (розшукових) дій за участю малолітніх або неповнолітніх осіб: Міжнародний досвід захисту прав дітей, які перебувають у конфлікті з законом, дітей-жертв і свідків: науковий огляд. МВС України, НАВС. Київ, 2019. 220с. (дата звернення: 05.08.2022).

ГОТОВНІСТЬ МАЙБУТНІХ РЯТУВАЛЬНИКІВ ДО ПРОФЕСІЙНОГО САМОРОЗВИТКУ

канд. пед. наук Ігор КОВАЛЬ

Львівський державний університет безпеки життєдіяльності

Проблема професійного розвитку людини як професіонала займає провідне місце у психолого-педагогічних дослідженнях. Зміни соціокультурного середовища, що спостерігаються у ХХІ столітті трансформують парадигму освіти, створюючи при цьому нові вимоги до компетентності майбутнього фахівця. Першочерговою проблемою закладів освіти усіх рівнів є формування особистості, здатної постійно самовдосконалюватись, бути готовою до професійного саморозвитку, особливо це стосується майбутніх рятувальників Державної служби України з надзвичайних ситуацій.

Різні аспекти дослідження професійного становлення майбутніх рятувальників служби цивільного захисту знайшли своє відображення у працях вітчизняних науковців: О. Горохівського, О. Зарічанського, М. Ковалю, М. Козяра, С. Крука, А. Литвина, Л. Маладики, О. Повстин, Л. Руденко, Ю. Таймасова та інших.

На сучасному етапі проблема професійного саморозвитку особистості у педагогічних контекстах розглядається у наукових працях О. Єракторіної, Л. Зязюн, О. Колесник, С. Кузікової, В. Лозового, С. Максименка, О. Орлової, Л. Сідлак та інших.

У розмаїтті теоретичних підходів готовність до професійного саморозвитку можна розглядати у двох аспектах, в першому – як сам процес особистісного самовдосконалення, а в другому – як особистісну характеристику майбутнього рятувальника галузі безпеки людини.

Цікавою є думка К. Скоцького, який трактує готовність студента до професійного саморозвитку як особливий стан індивіда, який передбачає наявність у нього мотиваційно-ціннісного ставлення до обраної майбутньої фахової діяльності, бажання до набуття знань й опанування вмій, спрямованість на вдосконалення професійних якостей характеру, необхідних у фаховій діяльності для успішного становлення в ній [3, с. 58]. Інших поглядів дотримується П. Харченко, доводячи що готовність до професійного саморозвитку – це цілісне поєднання всіх структурних компонентів психіки людини, спрямоване на її конструктивну взаємодію із зовнішнім світом шляхом отримання певного значущого результату фахової діяльності, що є процесом, не обмеженим змістом набутого досвіду, а ґрунтується на актуалізованому прагненні до професійного становлення [4, с. 11].

Ми погоджуємось з думкою Л. Зязюн, яка вважає, що важливим завданням системи освіти України на сьогоднішній день є формування персоналізованої готовності особистості до саморозвитку, а також до виконання громадянського обов'язку і повинності самозабезпечення себе в соціумі на рівні потрібних запитів життєдіяльності та інтересів, засобами учіння й виховання в закладах освіти, з підготовкою себе до самонавчання, самовиховання, самовияву творчої активності й самоідентифікації. Вона виокремила три етапи готовності до саморозвитку: підготовчий, інтегруючий і креативний, які є базовими структурними компонентами для пояснення і забезпечення процесу становлення та розвитку компетенцій суб'єктів навчання, що сприяють швидкій адаптації до соціальних змін, пошуку внутрішніх ресурсів для

підвищення інтелектуального й почуттєвого потенціалу, компетентнісному становленню фахівців [1].

Наш практичний досвід діяльності в галузі безпеки людини та аналіз наукової літератури свідчать, що професійна діяльність рятувальників служби цивільного захисту вимагає від них готовності діяти в умовах невизначеності й ризику, супроводжується постійним браком часу для прийняття управлінських рішень, щодо ліквідації надзвичайної ситуації [2]. У своїй діяльності вони постійно зіштовхуються з фізичними навантаженнями, нервово-психологічною напругою, обмеженим простором, високою температурою навколишнього середовища, підвищеною вологістю повітря та іншими природними, техногенними, соціально-політичними та воєнними небезпеками [5, с. 343]. Це в свою чергу, спонукає майбутніх фахівців до самовдосконалення, тобто бути в постійній готовності до професійного саморозвитку, що сприятиме ефективному виконанню функціональних обов'язків.

Готовність майбутніх рятувальників до професійного саморозвитку пов'язане з рівнем їхньої самоорганізації, особистісним, фізичним й компетентнісним «зміцненням», вміннями визначати цілі самовдосконалення, а також прояв ними вольових зусиль для реалізації перспективних напрямків саморозвитку в професійній галузі безпеки людини. Таким чином, окреслення власної концепції саморозвитку розпочинається в той момент, коли майбутній спеціаліст починає ідентифікувати себе з суб'єктивними образами рятувальника, керівника, управлінця сфери безпеки життєдіяльності.

Література:

1. Зязюн Л. І. Саморозвиток особистості в освітній системі Франції: Монографія / Л. І. Зязюн – К.; Миколаїв : Вид-во МДГУ ім. Петра Могили, 2006. – 386 с.

2. Коваль І. С. Професійно-психологічна підготовка майбутніх рятувальників ДСНС України / І. С. Коваль // Науковий часопис НПУ ім. М. П. Драгоманова. Серія 19 : Корекційна педагогіка та спеціальна психологія. – 2015. – Вип. 29. – С. 178–183.

3. Соцький К. О. Структура готовності студентів медичних коледжів до професійного саморозвитку / К. О. Соцький // Наукові записки Тернопільського державного педагогічного університету ім.

Володимира Гнатюка. Серія. Педагогіка. – Тернопіль, 2014. – № 1. – С. 55–62.

4. Харченко П. Формування готовності до професійного саморозвитку у майбутнього педагога-музиканта: автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04 / П. В. Харченко. – К., 2004. – 20 с.

5. Koval I. S. Phenomenology of continuous self-development of future rescuers // International scientific conference «The role of psychology and pedagogy in the spiritual development of modern society» : conference proceedings, July 30–31, 2022. Riga, Latvia : «Baltija Publishing», 2022. P. 341-344.

ПРОБЛЕМА ПІДВИЩЕНОЇ НЕБЕЗПЕКИ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ ОСОБИСТОСТІ

Олександр КОРОЛЬОВ

*Національна академія сухопутних військ ім. гетьмана Петра
Сагайдачного*

Проблема підвищеної небезпеки життєдіяльності особистості — актуальна проблема сьогодення. Постійне збільшення темпу нашого життя, інформаційна насиченість, техногенні, стихійні та природні катаклізми, побудова багатоповерхівок, недотримання правил безпеки людиною — це все призводить до непередбачуваних наслідків. Сукупність цих факторів призводить до психічної напруги, крайніми формами вираження якої є стресогенні реакції особистості. Наразі усі ці фактори надзвичайно підсилені сучасним станом суспільства а саме перебування у стані повномасштабної війни з російською федерацією, яка не цураючись нічого проявляє відвертий геноцид по відношенню до Українського народу. Ситуації, що призводять до такого стану називають екстремальними. Протягом існування людства, у зв'язку зі змінами умов життя, збільшується кількість спеціалізованих служб порятунку та ризикованих видів професій (пожежні-рятувальники, військові, охоронці, працівники правоохоронних органів тощо). Ці люди працюють в екстремальних умовах діяльності із постійною загрозою для їх здоров'я та життя.